

Lekce 8

Rozdělené království

V sedmé lekci jsme na chvíli přerušili naše putování dějinami Izraele a zabývali se spisy věku království – podivuhodnými knihami básnickými a mudroslovními. Nyní se opět vrátíme k Šalomounově vládě a budeme sledovat události na sklonku jeho kralování a v letech následujících.

Na rozdíl od častého živoření lidu Božího v dobách soudců, údobí spojeného království bylo dobou vrcholné moci a lesku. Izrael si podmanil okolní národy. V této době velikého požehnání a blahobytu se však stal nejen bezstarostným, ale i lehkomyšlným a nedbalým. Začala se rozmáhat modloslužba. Izrael zapomněl na Samuelovo napomenutí, jež bylo zároveň klíčem k trvalému zdaru: „Jen se bojte Hospodina a věrně mu služte celým srdcem“ (1S 12,24). Šalomoun začal chodit za cizími bohy; vzápětí se musel dostavit soud.

Brzy se mezi jednotlivými izraelskými kmeny objevily staré rozepře a neshody. Stín rozdělení a zkázy se vynořil jako bouřkové mračno a zakryl skvělost a velkolepost dosavadních úspěchů Izraele. A co bylo ještě horší, rozdělení vedlo ke zneuctění Hospodinova jména mezi národy. Bůh však svůj lid neopustil. Během studia zmíněného údobí se seznámíš i s poselstvím, které Bůh dával svému lidu skrze své proroky. Naučíš se mnoha lekcím, jež budeš moci úspěšně aplikovat i ve svém vlastní životě.

osnova lekce

Rozdělení spojeného království
Popis rozděleného království
Dějiny rozděleného království

cíle lekce

Po ukončení této lekce bys měl být schopen:

- vysvětlit, proč došlo k rozdělení království.
- uvést charakteristické znaky dějin rozděleného království.
- shrnout různé stránky poselství proroků působících v dobách rozděleného království.

studijní činnost

1. Podle pokynů si přečti všechny uvedené oddíly Písma. Tato lekce zahrnuje velkou část starozákonního textu, takže ti to tentokrát zřejmě zabere více času.

2. Pečlivě si prostuduj celou lekci. Po jejím ukončení si znovu projdi lekce 5 – 7. Pak vyplň Studijní zprávu za 2. část. Otázkový list odešli svému instruktrovi ICI.

rozvinutí lekce

ROZDĚLENÍ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ

Přečti si 1Kr 11,14; 1Pa 10,11

Úkol 1. *Vyber tvrzení, která uvádějí důvody a výsledek rozdělení království.*

Bůh skrze Mojžíše, Jozua a Samuela svůj lid varoval: hřích přinese zkázu. Nebyla to nějaká vnější síla, která přivodila porážku Izraele; příčinou byla skutečnost, že oni sami opustili Hospodina, svého Boha. Neunikli Božimu soudu za své hříchy.

Šalomounova modloslužba

Bůh Šalomouna dvakrát výslovně varoval, aby nechodil za cizími bohy. Avšak v 1Kr 11,10 zároveň čteme: „Ale on nedbal na to, co mu Hospodin přikázal.“ Proto mu Hospodin oznámil, že království bude od něj odtrženo, ačkoli ne za jeho života. Pak ještě dodal: „Celé království však přece neodtrhnu, jeden kmen dám tvému synu kvůli svému služebníku Davidovi a kvůli Jeruzalému, který jsem vyvolil“ (1Kr 11,13).

Šalomounův hřích i hřích celého lidu, kdy opustili Hospodina a obrátili se k ohavné modloslužbě, to byl onen hlavní důvod, proč došlo k rozdělení království.

1. Přečti si 1Kr 11,27 – 39 a pak ve svém sešitě zodpověz následující otázky:

a Co bylo podle proroka Achijáše hlavní příčinou vedoucí k rozdělení království.

b Jakým způsobem mělo být království rozděleno?

Rechabeámův postoj

Druhou příčinou, která nakonec vedla k rozdělení království, byl postoj Šalomounova syna Rechabeáma. Rechabeám se stal králem po svém otci. Vysoké daně a jiná břemena, které uvalil na lid Šalomoun na sklonku své vlády, začala vyvolávat mezi lidem nespokojenost.

Žádali proto nového krále, aby jim toto těžké jho ulehčil. Rechabeám však neuposlechl moudré rady starců, kteří byli kdysi ve službách jeho otce, nýbrž dal na radu svých mladých přátel. Po třech dnech oznámil lidu odpověď: „Můj otec vás obtížil jhem, já k vašemu jhu ještě přidám. Můj otec vás trestal bičí, já vás však budu trestat důtkami!“ (1Kr 12,14). Nato se lid vzbouřil, odtrhli se od Judy a zřídili si vlastní království s králem Jarobeámem (Jarobeám byl původně v službách Šalomounových, kde byl ustanoven pánem nad nucenými pracemi a vybíráním daní.)

Kmenové rozepře

Třetím důvodem vedoucím k rozdělení království byly odedávna trvající neshody a rozepře mezi pokolením Judovců a jejich severním sousedem, velikým kmenem Efraimovců. Saul pocházel z Benjamína, David z pokolení Juda. V Bibli jme svědky intenzivního soupeření mezi Judou a Efraimem. Dokud poslouchali Hospodina, panovala jednota. Když jej však poslouchat přestali, rozdělení se zdálo být nevyhnutelné

Rozdělením království na dva soupeřící celky se celý politický systém zhroutil. Pelištejci, Aramejci, Amónovci a Moábci – národy, které si Izrael dříve podmanil – získaly opět svou nezávislost a svobodu. Ekonomika Izraele tak byla výrazně oslabena. Zmíněné národy přestaly platit své roční poplatky; rozdělené kmeny již nebyly s to udržet si kontrolu nad hlavními obchodními cestami. Veliké království se doslova přes noc rozpadlo, ponechávajíc za sebou dvě slabé, druhořadé mocnosti.

2. Přečti si 1Kr 12. Když Rechabeám shromáždil vojsko, aby zaútočil na pokolení, která si ustanovila nad sebou krále Jarobeáma, Bůh mu řekl, aby

- a) táhl proti odbojným kmenům, bojoval s nimi, a zachoval tak jednotu.
- b) čekal, dokud mu prorok Šemajáš neoznámí další pokyny.
- c) aby poslal všecek lid domů, poněvadž se tak stalo z Hospodinovy vůle.

3. Přečti si všechna tvrzení týkající se rozdělení království (levý sloupec). Pak do vyhrazeného prostoru vepiš 1), nebo 2) – podle toho, zda se jedná o *příčinu* rozdělení, nebo o jeho *důsledek*.

a	Rechabeám uposlechl rady svých mladých přátel.	1) Příčina
b	Národy, které si Izrael dříve podmanil, přestaly platit roční poplatek.	2) Důsledek
c	Izrael ztratil kontrolu nad hlavními obchodními cestami.	
d	Jak lid, tak i král se odvrátili od služby Hospodinu.	
e	Povstalo další království, jehož králem se stal Jarobeám, Šalomounův bývalý vládní úředník.	

POPIS ROZDĚLENÉHO KRÁLOVSTVÍ

Úkol 2. *Urči fakta týkající se vztahů mezi severním Izraelem a Judskem.*

Názvy nových celků

Doposud jsme byli zvyklí, že jméno „Izrael“ bylo používáno pro Jáкова a jeho potomky (Gn 32,22 – 32; 49,2; Joz 1,2). Avšak po rozdělení království Bible používá název „Izrael“ (severní Izrael) v souvislosti se severním královstvím tvořeným deseti kmeny, jejichž prvním vládcem byl Jarobeám. Čas od času je severní království rovněž označováno jako „Efrajim“ – podle nejvlivnějšího ze severních kmenů.

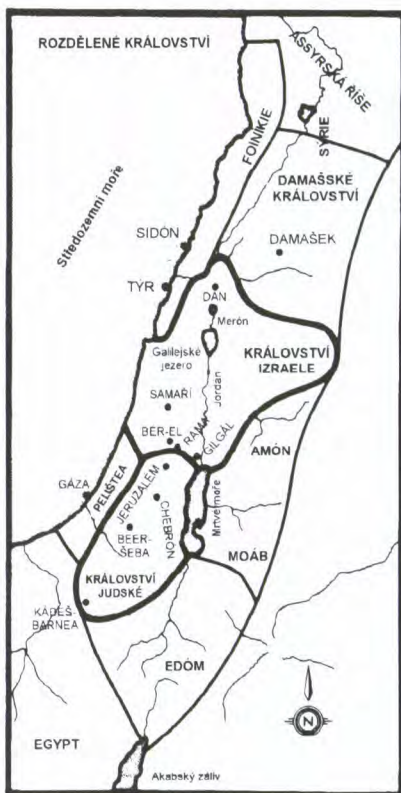
Naproti tomu jižní království, tvořené kmeny Juda a Benjamín, je nazýváno jednoduše jako „Judsko“ nebo „Juda“. Na tento rozdíl je nutno pamatovat při čtení jednotlivých biblických knih.

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

Rozdílnost mezi severním a jižním královstvím

Severní království (Izrael) mělo několik výhod před královstvím jižním (Judskem). Zahhrnovalo deset silných kmenů, zatímco jižní pouze dva. (Juda a Benjamín se někdy dokonce považovaly za jeden kmen.) Jak je patrné z připojené mapy, severnímu království patřilo mnohem větší území. Patřila mu i půda nejlépe se hodící k obdělávání – úrodné údolí Jordánu. Počtem obyvatel sever převyšoval jih až trojnásobně. Navíc se zde nacházela většina velikých vojenských základen zřízených Šalomounem a Davidem. V Bét-elu, Gilgálu a Rámě byly prorocké školy. Takovéto rozdělení království bylo formou Božího soudu za hříchy lidu.

Naproti tomu však Judské království, ačkoli rozlohou území i populací značně menší, vlastnilo Jeruzalém, politické i náboženské centrum národa. Byla to právě obava z nesmírného vlivu a jedinečného postavení Jeruzaléma, jež přiměla prvního severoizraelského krále Jarobeáma, aby se dopustil osudné chyby. Jeho čin vyvolal okamžitý hněv a soud Boží.

4. Přečti si 1Kr 12,25 – 31. Co učinil Jarobeám ve snaze odvrátit lid od toho, aby chodil slavit obětní hody do Jeruzaléma?

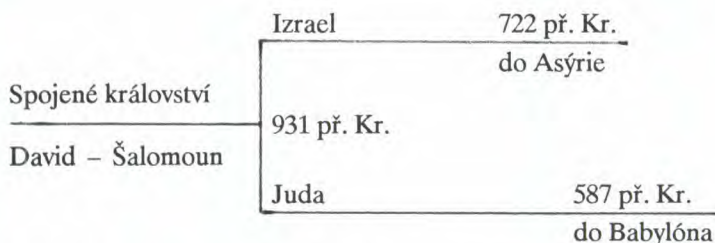
STANY, CHRÁMY A PALÁCE

Po tomto Jarobeámově činu kněží, léviji a mnozí další ze severních pokolení, ti, jejichž věrností vůči Hospodinu to neotřásl, odešli do Judska a Jeruzaléma. Juda tím byl nemálo posílen (2Kr 11,13 – 17).

Jižní království mělo ještě jednu další, dokonce větší výhodu, než byla ta předešlá: všichni jeho králové byli potomky Davidovými. Bůh plnil zaslíbení, které dal svému služebníkovi Davidovi! Naproti tomu se v severním království vystřídalo devatenáct bezbožných panovníků z až devíti různých královských rodů. Úkladné vraždy, prolévání krve a násilné převraty – to byl způsob, jak obvykle docházelo k vystřídání jednotlivých panovnických rodů. Možná i pro tuto příčinu přetrvalo jižní království severní Izrael až o celých sto třicet let. V dalším je uvedena tabulka přinášející základní rozdíly mezi oběma královstvími a grafické znázornění zachycující délku jejich trvání.

IZRAEL	JUDSKO
Severní království, deset kmenů	Jižní království, dva kmeny
Hlavní město Šekem, později Samari	Hlavní město Jeruzalém
Modloslužba v Danu a Bét – elu	Bohoslužba v jeruzalémském chrámě
Devět královských dynastií	Jedna královská dynastie
Všichni králové činilo zlo	Dobří i zlí králové
Devatenáct králů	Devatenáct králů, jedna královna
Trvalo přibližně 240 let	Trvalo 395 let
Padlo v roce 722 př. Kr.	Padlo v roce 587 př. Kr.
Odvedeni do Asýrie Šalmaneserem	Odvedeni do Babylóna králem Nebúkadnesarem

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

5. Podle uvedené tabulky a grafického znázornění severní království

- spadalo pod vládu krále Davida.
- mělo dvě náboženská centra.
- padlo dříve než království judské.

Vztahy mezi oběma královstvími

Dokážeš si jistě představit, co způsobí v národě občanská válka. Ponechává za sebou rozdělené rodiny. Ponechává v troskách obchody, podniky, dopravu, a vůbec celý společenský život. Izrael byl kdysi jednou velkou rodinou, jedním národem majícím společný jazyk. Nyní však, přesně podle Achijášova proroctví, připomínal plášť roztržený na dvanáct kusů; deset kusů stojících společně proti zbylým dvěma. Vývoj vztahů mezi oběma královstvími prošel čtyřmi vyhraněnými údobími:

1. *Oboustranné nepřátelství.* Během této doby se judští králové snažili získat zpět vládu nad deseti severními kmeny. Neustálé boje trvaly po dobu asi šedesáti let.

2. *Těsné pouto spojující obě království proti společnému nepříteli.* Obě království začala být ohrožována společným nepřítelem – Asýrií. V této situaci se izraelský král Achab pokouší uzavřít pomocí sňatku spojenectví s judským králem Jóšafatem. Důvodem byla vzrůstající se moc Asýrie.

3. *Nové údobí oboustranného nepřátelství.* Když na izraelský trůn dosedl Jehú, dal vyraždit všechny žijící potomky Achabovy. Tato skutečnost zcela otrásla spojeneckým svazkem, který uzavřel dříve Achab s judským králem. Způsobená rána se již nikdy neměla zacetit. Severní království propadalo stále větší modloslužbě; a tak i přes četná

prorocká varování byli nakonec obyvatelé severního Izraele v r. 722 př. Kr. vystěhováni Šalmaneserem do Asýrie.

4. *Zůstalo pouze Judské království.* Asýrie, Egypt a nakonec Kaldejci se snažili Judsko dobýt. Po pádu Samaří boje v Judsku pokračovaly dalších sto třicet let, až v r. 586 př. Kr. byli Judejci vystěhováni do Babylóna babylónským králem Nebúkadnesarem.

6. Přiřaď jednotlivá fakta (levý sloupec) ke království, jehož se týkají (pravý sloupec).

a Vlastnilo půdu, která se nejlépe hodila k obdělávání.	1) Severní království
b Zaujímal území o menší rozloze.	2) Jižní království
c V r. 722 př. Kr. podlehl Asýrii.	
d Kraloval v něm Jehú.	
e V r. 586 podlehl babylónskému králi Nebúkadnesarovi.	
f Došlo v něm k vyhubení Achabova domu.	
g Snažilo se získat opět vládu nad deseti kmeny.	
h Vystřídalo se v něm devět panovnických rodů.	
i Všichni jeho panovníci pocházeli z jedné královské dynastie.	
j Jeruzalém byl jeho hlavním městem.	
k Jeho král uzavřel pomoci sňatku spojení s králem Jóšafatem.	

DĚJINY ROZDĚLENÉHO KRÁLOVSTVÍ

Záznamy

Přečti si 1Kr 15 – 16; 20 – 22; 1Pa 13, 17; 28 – 29; 2Pa 13 – 20

Úkol 3. Rozpoznej tvrzení shrnující obsah knih Samuelových, Královských a Paralipomenon.

Dějiny jak spojeného, tak rozděleného království máme zaznamenány v knihách Samuelových, Královských a Paralipomenon. Vzaty dohromady tvoří tyto knihy asi pětinu Starého zákona. Je třeba mít neustále na paměti, že uvedené dějiny jsou psány z *Božího hlediska*.

Podívejme se například na izraelského krále Omrího. Délkou vlády čtyřicet čtyři let se jeho rod stal druhou nejdéle panující severoizraelskou dynastií. Z mimobiblických zpráv se dovídáme, že Omrí byl zakladatelem nejmocnějšího panovnického rodu v severním království. Sídelním městem království učinil Samaří, město, jež sám vystavěl. Mimo jiné získal zpět území Moábců. Dokonce když později Assyřané dobyli severní království, nazvali toto území *zemí Omrího*. Přesto však o vlastním počínání Omrího se Bible zmiňuje pouze ve dvou verších – 1Kr 16,23 – 24! Při studiu zmíněných historických zpráv na to nesmíme zapomínat.

7. Přečti si 1S 16,7 a 1Kr 16,21 – 28. Proč podle tebe hovoří Bible velice zdrženlivě o tom, čeho Omrí jako vládce dosáhl?

Uvedené knihy se vzájemně liší co se týče důležitosti, kterou připisují jednotlivým stránkám dějin, jimiž se zabývají. Povšimněme si blíže této rozdílnosti v kladení důrazu:

1. *První a Druhá Samuelova* přinášejí *principy*, na nichž chtěl Bůh postavit království: mělo spočívat na duchovních hodnotách hlásaných Samuelem; mělo být spravováno králi, kteří by následovali Davidův příklad naprosté podřízenosti Hospodinu.

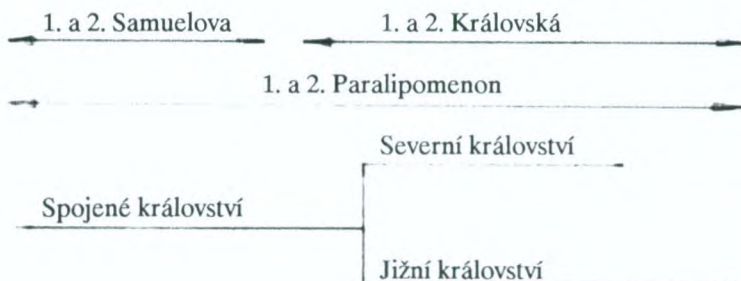
2. *První a Druhá Královská* líčí, jak se království *doopravdy rozvíjelo*. Jsme svědky toho, jak se slovo, které ohlásil Nátan Davidovi (2S 7,12 – 16), naplnilo. Davidovu rodu v něm bylo zaslíbeno trvalé kralování. První a Druhá Královská se především zabývají dějinami

severního a jižního království. Zvláštní pozornost věnují prorokům, jako byli Eliáš a Elša.

3. *První a Druhá Paralipomenon* (knihy Letopisů) kladou důraz na chrám a bohoslužbu. Neméně pozornost zaměřují na jednotlivé vládní osobnosti. S kněžstvem a chrámem v centru pozornosti, přinášejí tyto knihy nejdříve dějiny spojeného království za Saula, Davida a Šalomouna, a pak pokračují vylíčením dějin především judského království. Severní království se zde uvádí pouze v souvislosti s poměry v Judsku.

Následuje grafické znázornění, které uvádí časové rozpětí jednotlivých dvojic knih, a za ním tabulka, která shrnuje rozdílnosti mezi knihami Královskými a Paralipomenon.

KNIHY SAMUELOVY, KRÁLOVSKÉ A PARALIPOMENON

Knihy Královské	Knihy Paralipomenon
Dějiny jak severního Izraele, tak Judska	Dějiny především judského království
Zvláštní pozornost věnují prorokům	Zvláštní pozornost věnují kněžstvu
Zabývají se královstvím a králi	Zabývají se chrámem a kněžstvem
Končí deportací Judejců	Končí návratem ze zajetí babylónského

8. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením
- a Jak knihy Královské, tak knihy Paralipomenon zaznamenávají dějiny judského království.
 - b Knihy Paralipomenon se zabývají především životy proroků.
 - c Knihy Královské kladou zvláštní důraz na severní království a jeho kněžstvo.
 - d Knihy Paralipomenon pokrývají přibližně stejné časové rozpětí jako knihy Samuelovy a Královské dohromady.
 - e Knihy Paralipomenon končí deportací Judejců.
 - f Proctví týkající se Davidova rodu je obsaženo v Druhé Samuelově.
 - g Jak knihy Samuelovy, tak Královské se zabývají údobím Saulovy vlády.

Knihy Královské

Přečti si 2Kr 20 – 24; 2Pa 29 – 35

Úkol 4. *S použitím přehledu připojeného v Dodatku uveď fakta týkající se králů izraelských a judských.*

Charakter jak Izraele, tak Judy lze do určité míry pozorovat na jejich králich: král totiž sehrával klíčovou úlohu v duchovních osudech celého národa. Čím byl král, tím se nakonec stal i jeho lid. To platilo jak o těch dobrých králich, tak i – jak tomu ostatně bylo ve většině případů – o těch zlých.

Po Šalomounovi jsou příběhy dalších králů smutným obrazem úpadku, rozkladu a odpadnutí. V severním království Jarobeám zřídil zlaté býčky a s nimi související kult; tento příklad prvního severoizraelského krále započal rozklad v celém národě, a v konečném důsledku vedl k jeho zkáze (1Kr 16,7; 22,52; 2Kr 10,31).

V Judsku král Rechabeám dovolil Izraelcům, aby si stavěli posvátná návrší, posvátné sloupy a kůly. V zemi se začala rozmáhat modloslužba. Izraelci páchali ohavností národů, které jim Hospodin nařídil vyhnat ze země (1Kr 14,22 – 24). Ačkoli většina králů byla zlá, byli mezi nimi i někteří dobří. Vláda judského krále Chizkijáše byla například úžasným údobím víry a slávy (2Kr 18,1 – 20,21).

Na konci této učebnice nalezneš přehled „Králové a proroci rozděleného království“. V přehledu jsou o jednotlivých judských a izraelských králich uvedeny následující informace:

1. Rok, kdy se dotyčný král ujal vlády, jeho jméno a odkaz na místo Písma, kde se popisuje jeho kralování. V severním Izraeli jsou králové, kteří dali počátek novému panovnickému rodu, vytištěni velkými písmeny. Jména některých králů se shodují; členové královských rodů obou království totiž mezi sebou často uzavírali sňatky a používali pak stejného jména.
2. Způsob, jakým daný král získal trůn (jako dědictví, spiknutím a úkladnou vraždou, nebo jinými prostředky) a délka jeho vlády. Byly případy, kdy panovali současně dva králové, takže uváděné doby kralování nelze vždy jednoduše sčítat.
3. Stručný popis jeho duchovního charakteru.
4. Jména proroků, kteří působili za jeho vlády. Proroci, kteří jsou zároveň autory biblických knih, jsou vytištěni velkými písmeny. Nazýváme je rovněž „píšícími“ proroky. Služba některých proroků, jako byl například Ámos, zahrnovala obě království.

Nyní si nalistuj zmíněný přehled. Mezi králi severního Izraele vyhledej krále Baešu. Z přehledu se dozvíš následovně: a) Baeša se ujal vlády v r. 909 př. Kr., b) byl zakladatelem nové dynastie, c) o jeho vládě se zmiňuje 1Kr 15,32 – 16,7, d) trůn získal úkladnou vraždou (zosnoval spiknutí), e) panoval čtyřia dvacet let, f) byl zlým králem, g) za jeho kralování působil prorok Jehú. (Pamatuj, že všechny uváděné roky jsou před naším letopočtem, před Kristem.)

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

9. S použitím přehledu „Králové a proroci rozděleného království“ zodpověz ve svém sešitě následující otázky:

a Jak se jmenoval syn krále Jóšafata (manžel Achabovy dcery Atalji)?

b Jak se jmenoval judský král, syn Jórama a Achabovy dcery Atalji?

c Kdo se ujal vlády v severním království po Achabovi?

d Z kterého královského rodu pocházel král Jarobeám II.?

e Kdo se ujal vlády v Judsku v r. 750?

f Kterí z judských králů jsou považováni za velmi dobrého krále? Kde se o nich v Bibli dočteme?

g Působení kterého proroka souviselo jak s pádem Samaří, tak s vládou Chizkijáše v Judsku?

h Kolik z králů severního Izraele se dostalo k moci úkladnou vraždou (zosnováním spiknutí)?

i Jak dlouho kraloval judský král Amasjáš?

Možná že se budeš chtít zabývat jednotlivými králi podrobněji. V takovém případě ti jistě prospěje, když budeš k tomu používat uvedený přehled.

Zlé cesty, po kterých chodili králové i celý lid, nakonec přivodily pád obou království. Království severního Izraele padlo v roce 722 př. Kr., Judské království v roce 586 př. Kr. Bůh skrze Mojžíše tyto události oznámil osm set let dopředu. Zajetí a zlomená srdce – to byla mzda za vzpuru a modloslužbu.

10. Přečti si Dt 28,33. 36. Do svého sešitu si poznamenej, co Bůh tehdy prohlásil, že se stane, jestliže ho jeho lid nebude poslouchat.

Proroci

Poselství proroků; přečti si 1Kr 17 – 19; 2Kr 1 – 8; 19 – 20

Úkol 5. *Nauč se rozlišovat mezi proctvím předpovídajícím budoucnost a proroctvím, které přináší principy dobra a zla – tedy obecné zákony, jež lze uplatnit i v současném životě.*

V temných údobích obou království Bůh povolával mnohé proroky, aby skrze ně svůj lid varoval. Podle dvanácti z nich jsou pojmenovány i příslušné starozákonné knihy. Jako proroci nepřinášeli pouze

poselství týkající se budoucích událostí, nýbrž oznamovali Boží vůli i pro současnost. Často jim byl dán vhled do současných záležitostí svého národa. V 2Kr 17,13 čteme, že Bůh posílal své proroky, aby Izraele a Judu varoval: „Odvraťte se od svých zlých cest, dbejte na mé příkazy a na má nařízení podle celého zákona, který jsem přikázal vašim otcům a který jsem vám poslal skrze své služebníky proroky.“ Tito lidé promlouvali zcela nebojácně ke králi i k lidu a oznamovali jim jejich hříchy a blížící se soud.

Prorok byl člověk vyvolený k zvláštnímu úkolu. Na rozdíl od krále a kněze jeho postavení a úřad nebyly dědičné. To, že si jej Bůh vyvolil, nijak nesouviselo s rodem a pokolením, z něhož pocházel; ani intelektuální vzdělání zde nerozhodovalo. Hlavní zodpovědnost proroka byla dvojitá: 1) *přijmout poselství od Boha*, 2) *promlouvat v Hospodinově jménu*. Poselství takového člověka tedy nepocházelo z jeho vlastní hlavy, nýbrž od Boha. Pouze falešní proroci ohlašovali věci, jež byly výplodem *jejich vlastní mysli*. Jako Boží posel, promlouvající v jeho jménu, měl prorok za úkol nebojácně ohlašovat lidu Boží slovo.

11. Znovu si nalistuj přehled „Králové a proroci rozděleného království“. Do svého poznámkového sešitu si vypiš všechny proroky, s jejichž jmény se sekáváme v názvech starozákonních knih.

Přijímání a předávání prorockých poselství bylo inspirováno samotným Bohem. Avšak nepotlačeny zůstaly zároveň lidské schopnosti, osobnost a způsob vyjadřování. Prorok byl nástrojem v Božích rukou, nikoli autorem. Toto rozlišení je nesmírně důležité: projevy a výsledky Boží inspirace byly naprosto nesrovnatelné z projevy nečistých duchů, které se ve skutečnosti snažily člověka zcela ovládnout.

Zdroj prorokova poselství byl velmi důležitý, a stejně tak i poselství samo. Podle jednoho z předních učitelů Bible prorocké poselství obsahovalo vždy tři části:

1. Poselství přímo od Boha, určené *tehdejší generaci* (generaci, ve které daný prorok žil).
2. Poselství předpovídající *budoucí události* jako : a) selhání Božího vyvoleného lidu a blížící se soud nad nimi i nad okolními národy, b) příchod Mesiáše, jeho zavržení ze strany lidu a konečné oslavení, c) zřízení Mesiášova království zde na zemi.

3. Živé poselství *pro nás*, kteří žijeme dnes, poselství obsahující principy dobra a zla.

Poselství, které prorok přinesl své vlastní generaci, slučovalo často předpověď budoucích událostí s obecnými zákony dobra a zla, jež můžeme uplatňovat i my dnes v našem vlastním životě. Například v knize Abakuk je 1,6 předpovědí budoucí události, zatímco 2,4 a 2,18 přináší principy toho, co je dobré, a co je zlé. Vyhledej si uvedená místa a zamysli se nad jejich obsahem.

12. Přečti si následující verše z knihy proroka Micheáše (levý sloupec). Do vyhrazeného prostoru vepiš 1), pokud se výslovně jedná o proctví týkající se budoucích událostí, a 2) v případě, že jde o proctví obsahující principy dobra a zla, použitelné i pro současnost.

.... a Mi 1,6 – 7

1) Budoucí události

.... b Mi 2,1 – 3

2) Principy dobra a zla

.... c Mi 3,8 – 11

.... d Mi 5,2

.... e Mi 6,6 – 8

Služba proroků

Úkol 6. *Přiřaď jednotlivé verše reprezentující témata prorockých knih k příslušným knihám.*

V Království severního Izraele:

Písařskými proroky, kteří působili v severním království až do asyrského zajetí (722 př. Kr), byli Jonáš, Ozeáš, Ámos a Micheáš. Kromě nich zde rovněž působili Elijáš, Eliša, Achijáš, Míkajáš a Odéd. Každému z nich svěřil Bůh zvláštní službu. Elijáš a Eliša například učinili mnoho zázraků (viz 1Kr 17 a 2Kr 4). Jonáš byl zase poslán do cizího a vzdáleného města Ninive, aby jeho obyvatele varoval před blížícím se soudem Božím. *Než budeš pokračovat dále, přečti si celou knihu Jonáš.* Po ukončení této četby si ve vyznačeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

13. Přečti si všechna uvedená místa. Pak si je přepiš do svého sešitu a vedle nich uveď vždy jméno proroka, o němž se zde hovoří, a stručně shrnutí toho, co učinil.

a 1Kr 14,1 – 1

d 2Kr 5,9 – 16

b 1Kr 16,1 – 7

e 2Pa 28,9 – 11

c 1Kr 18,20 – 39

V dalším jsou uvedená stručná shrnutí Božích poselství, která předali severnímu Izraeli píšící proroci. Každé poselství by určitě stálo za to, aby ses mu věnoval samostatně z vlastního popudu.

Ozeáš: Prorokovo manželství a jeho láska ke své hříšné, cizoložné ženě je znamením Hospodinova vztahu a jeho odpouštějící lásky k nevěrnému lidu. Kapitoly 1 – 3 přináší Ozeášovu osobní zkušenost, jež byla zároveň obrazem Božího jednání s Izraelem, dopouštějícím se duchovního cizoložství. Kapitoly 4 – 14 pak přináší totéž poselství, avšak podrobněji. *Než budeš pokračovat dál, přečti si Oz 1 až 14.* Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Ámos: Ámos ve svém poselství zdůrazňoval, že celý národ nese zodpovědnost za hříchy, jichž se jako národ dopustil. Na pohanské pronárody obklopující Boží lid přišel soud za hříchy, kterých se jako národy dopustily. Izraele však postihl mnohem přísnější soud, poněvadž mu bylo dáno větší světlo mravního poznání. *Než budeš pokračovat, přečti si Am 1 – 9.* Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Micheáš: Micheáš zvěstoval jak v Izraeli, tak v Judsku blížící se soud i budoucí obnovu, naději a požehnání spojené s příchodem Mesiáše. Kapitoly 1 – 3 představují temný obraz, jenž se zcela rozjasní v kapitolách 4 – 5, aby opět potemněl zvěstováním dalšího soudu kapitole 6. Od 7,7 pak kniha přináší překrásný obraz slavné budoucnosti izraelského lidu. *Než budeš pokračovat, přečti si Mi 1 – 7.* Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

15. Porovnej Iz 43,5 – 7 s Mi 4,6 – 7. V obou proroctvích Bůh prohlásil, že

- a) Izraele rozptýlí mezi národy.
- b) svůj lid shromáždí ze všech končin země.
- c) na svůj lid sešle soud a trest.

Nahum: Nahumovo proroctví se týkalo Asýrie. Tato velmoc utiskovala Judu po celé století. Nahum zvěstuje, odůvodňuje a líčí zkázu Ninive, hlavního města asyrské říše. *Než budeš pokračovat, přečti si Na 1 – 3*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Sofonjáš: Středem Sofonjášovy zvěsti byl „Den Hospodinův“. Tento den přinese zkázu nepravému zbytku lidu, klanějícímu se Baalovi (kapitola 1), zatímco vyvolenému zbytku Božího lidu přinese očistění a požehnání. *Než budeš pokračovat, přečti si Sf 1 – 3*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Jeremjáš: Mnozí jej nazývají „plačícím“ prorokem. Pocházel z kněžského rodu. Byl ještě mladíkem, když byl povolán za proroka. Po celé půl století kázal věrně Boží slovo a právě pro toto slovo se setkával s opovržením, nenávisť a pronásledováním. Poněvadž předpovídal pád Jeruzaléma a sedmdesátiletý pobyt v zajetí, byl považován za zrádce, a jako takový byl vystaven velmi krutému zacházení. *Než budeš pokračovat, přečti si Jr 1 – 9; 18 – 19; 36 – 39; 52*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Pláč Jeremjášův: Kniha je básnickým vyjádřením Jeremjášova zármutku nad zničeným a zpusťšeným městem, nad zbořeným chrámem i nad zajetím a soužením jeho lidu. *Než budeš pokračovat, přečti si Pl 1 – 5*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Abakuk: Abakuk ve svém poselství ohlašoval, že právo a spravedlnost nakonec zvítězí. Juda musel snášet trest z rukou bezbožných Babylóňanů, ale i na tento národ přijde řada, kdy bude Bohem souzen a potrestán. *Než budeš pokračovat, přečti si Abk 1 – 3*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

Abdijáš: Edóm bude souzen za svůj nepřátelský postoj k lidu Božímu, zato Izraeli bude Hospodin žehnat. *Než budeš pokračovat, přečti si Abd 1*. Po ukončení této četby si ve vyhrazeném prostoru udělej kontrolní značku: ...

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

16. Přiřaď jednotlivé verše (levý sloupec) k příslušným prorockým knihám (pravý sloupec).

a	Hospodin mi řekl: „Jdi a opět miluj ženu, milenku jiného, cizoložnici. Právě tak miluje Hospodin izraelské syny, i když se obracejí za jinými bohy...“	1) Izajáš
b	Vždyť na mou zemi vytáhl národ mocný a nescíslný (tj. mračna kobylek).	2) Jeremjáš
c	Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost.	3) Ozeáš
d	Líbeznou a rozkošnou dceru sijónskou umlčím (tj. zpusťoším a lid odvedu do zajetí).	4) Jól
e	Jeho vladařství se rozšíří a pokoj bez konce spočine na trůně Davidově a na jeho království.	

Studium rozděleného království nám odhalilo úpadek lidu Božího. Nakonec, zcela podle varování Hospodinových proroků, jak Izrael, tak Juda padl a lid byl odveden do zajetí. Skrze tytéž proroky však Bůh odhalil i slavnou budoucnost, kdy se vlády ujme Kníže (Vládce) pokoje (Iz 9,5–6) a všechny národy budou hledat Hospodina (Mi 4,2).

osobní test

1. Které tvrzení nejlépe vystihuje důvod, proč došlo k rozdělení království?

- a) Prorok Achijáš prorokoval, že deset kmenů bude odtrženo z ruky Šalomounova syna a dáno Jarobeámovi.
- b) Šalomoun uvalil na lid vysoké daně.
- c) Šalomoun opustil Hospodina a klaněl se jiným bohům.

2. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.

- a Severní království bylo rozlohou svého území větší než království jižní.
- b Efrajim byl další název používaný pro jižní království.
- c Judské království mělo svá centra bohoslužby v Danu a Bét – elu.
- d Název „Izrael“ se používal pro severní království.
- e Království, která povstala jako výsledek rozdělení, mezi sebou už nikdy neuzavřela spojeneckou dohodu.

3. Zakroužkuj písmeno před každým správným dokončením následující věty: První a Druhá Královská

- a) líčí vládu Šalomounovu.
- b) věnují největší pozornost kněžstvu a chrámu.
- c) v Bibli následují za knihami Paralipomenon.
- d) zaznamenávají službu proroků Elijáše a Elíšy.
- e) pokrývají časové údobí, které není obsaženo v knihách Paralipomenon.

4. Do vymezeného prostoru vepiš 1), nebo 2), podle toho, zda se jedná o charakteristiku severního království, anebo jižního.

- ... a Toto království mělo řadu panovníků, mezi nimiž byli jak dobří, tak i zlí králové. V roce 586 př. Kr. padlo a lid byl odveden do zajetí. 1) Severní
2) Jižní
- ... b Prvním králem uvedeného království byl Jarobeám. Jako král zavedl v celé zemi modloslužebný kult. Za dnů krále Achaba zde působil prorok Elijáš.
- ... c Šest z panovníků tohoto království získalo trůn pomocí spiknutí a úkladných vražd. Vystřídalo se zde šest královských rodů. Po určitou dobu zde působil prorok Micheáš

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

5. Která z následujících možností je nejuvěrohodnějším vysvětlením skutečnosti, že obě království nakonec padla?

- a) Proroci oznamovali, že na ty, kdo nebudou poslouchat Hospodina, svého Boha, přijde soud.
- b) Okolní národy se staly silnější a byly s to podmanit si Izraele i Judu.
- c) Lid i většina králů nesloužili věrně Hospodinu.

6. Níže jsou uvedena tvrzení týkající se proroků rozděleného království a jejich zvěsti. Zakroužkuj všechna PRAVDIVÁ tvrzení.

- a Jelikož všechny důležitější prorocké zvěsti se týkaly budoucnosti Izraele a Judy, nemají dnes pro nás žádný význam.
- b V některých prorockých bylo použito určitých přirozených událostí (včetně přírodních pohrom ap.) jako předobrazu budoucích událostí.
- c Poněvadž proroci byli povoláni Bohem, aby sloužili jeho lidu, nikdy neobdrželi poselství, jež by se týkalo jiných národů.
- d K hlavní zodpovědnosti Hospodinova proroka patřila volba příštího krále.
- e Prorocká zvěst často obsahovala principy dobra a zla – tedy obecné zákony, jež můžeme uplatňovat i dnes v našem vlastním životě.

Než začneš se studiem 9. lekce, nezapomeň si vypracovat Studijní zprávu za 2. část. Otázkový list pak odešli svému instruktorovi ICI.

odpovědi na studijní otázky

- 9. a** Jóram.
b Achazjáš.
c Achazjáš (je to jeden ze zmíněných případů, kdy bylo použito stejného jména).
d Z rodu Jehúova.
e Jótam.
f Chizkijáš (2Kr 18,1 – 20,21; 2Pa 29,1 – 32,33) a Jóšijáš (2Kr 22,1 až 23,30; 2Pa 34,1 – 35,27)
- 1. a** To, že Šalomoun opustil Hospodina, klaněl se jiným bohům a neřídil se nařízeními a právními ustanoveními Hospodina, svého Boha. (Tvoje odpověď by se měla podobat této.)
b Deset kmenů mělo připadnout Jarobeámovi a pouze jeden Šalomounovu synu Rechabeámovi (Juda a Benjamín je zde počítán jako jeden kmen).
- 10.** Hospodin prohlásil, že v takovém případě plodiny jejich polí i celý jejich výtěžek pozře cizí lid. Král a lid budou odvedeni do cizí země, kde budou sloužit jiným bohům.
- 2. c)** aby poslal všecek lid domů, poněvadž se tak stalo z Hospodinovy vůle.
- 11.** Zacharjáš, Jóel, Ámos, Izajáš, Micheáš, Jeremjáš, Sofonjáš, Nahum, Abakuk, Abdijáš, Jonáš, Ozeáš (v libovolném pořadí).
- 3. a** 1) Příčina.
b 2) Výsledek.
c 2) Výsledek.
d 1) Příčina.
e 2) Výsledek.
- 12. a** 1) Budoucí události.
b 2) Principy dobra a zla.
c 2) Principy dobra a zla.
d 1) Budoucí události.
e 2) Principy dobra a zla.
- 4.** Zřídil v Bét – elu a Danu zlaté býčky a svedl jimi lid k hříchu a modloslužbě. (Tvoje odpověď by se měla podobat této.)

ROZDĚLENÉ KRÁLOVSTVÍ

- 13. a** Achijáš; Oznámil Jarobeámově ženě, že jejich syn zemře. Zanedlouho se tak skutečně stalo.
- b** Jehú; Zvěstoval soud izraelskému králi Baešovi: Baeša i jeho dům budou pro své hříchy zničeni.
- c** Elijáš; vybudoval oltář a vzýval Hospodina, aby na něj seslal svůj oheň. Bůh jeho modlitbu vyslyšel.
- d** Eliša; řekl Naamánovi, aby se sedmkrát omyl v Jordánu, a bude očistěn od svého malomocenství. Naamán uposlechl a byl uzdraven.
- e** Odéd; dosáhl u izraelských velitelů propuštění judských zajatců. (Tvoje odpovědi by se měly podobat shora uvedeným.)
- 5. b)** mělo dvě náboženská centra.
- c)** padlo dříve než Království judské.
- 14. a** 4) Elijáš, 1Kr 18,20 – 39.
- b** 3) Šemajáš, 2Pa 12,5 – 8
- c** 1) Achijáš, 1Kr 14,1 – 18
- d** 2) Chulda, 2Kr 22,12 – 20
- 6. a** 1) Severní království.
- b** 2) Jižní království. **g** 2) Jižní království.
- c** 1) Severní království. **h** 1) Severní království.
- d** 1) Severní království. **i** 2) Jižní království.
- e** 2) Jižní království. **j** 2) Jižní království.
- f** 1) Severní království. **k** 1) Severní království.
- 15. b)** svůj lid shromáždí ze všech končin země.
- 7.** Poněvadž z Božího hlediska je důležitý duchovní charakter člověka, a ne dosažené viditelné úspěchy. (Tvoje odpověď by se měla podobat této.)
- 16. a** 3) Ozeáš.
- b** 4) Jóel. **d** 2) Jeremjáš.
- c** 1) Izajáš. **e** 1) Izajáš.
- 8. a** Pravdivé.
- b** Nepravdivé.
- c** Nepravdivé.
- d** Pravdivé.
- e** Nepravdivé.
- f** Pravdivé.
- g** Nepravdivé.

Část 3

Zkáza a obnova

